

TALLINNA POLÜTEHNIIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 27 (2148)

Reede, 25. september 1987

Hind 2 kop.

Info

17. septembril toimus TPI parteikomitee istung.

● Päevakorra esimese punktina võeti NLKP liikmeteks viis üliõpilast: Ly Nurga, Valentina Sõnajalg, Epp Nõmm ja Jelena Aasma majandusteaduskonnast ning Grigori Dešalot mehaanikateaduskonnast.

● Komitee kinnitas komsomolomitee ja rahvakontrolli peagrupi tööplaanid.

● Istungi ühe olulisema küsimusena oli arutusel, kuidas tähistada Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 70. aastapäeva. Sõnavõttudega esinesid poliitilise ökonomia kateedri juhataja majanduskandidaat Rein Otsepp ja komsomolomitee asesekretär Katrin Hanko.

Kodumaa sünnipäeva puhul oleme kõik kutsutud aulasse kontsert-aktusele, 7. novembril traditsioonilisele oktoobriparaadile. Komsomolomiteel oli lisada huvitavaid ettepanekuid — saabuvad demonstratsioonil võivad üliõpilased osaleda endä poolt välja mõeldud ning valmistatud loosungitega. Nõu ja abi (sõnalist ja materiaalselt) saab komsomolomiteest.

Aastapäeva tähistava üritusena toimub Glehni lossis kolme põlvkonna õhtu, kus kõige huvitavam on kindlasti kolmandal, s.t. praeguste tudengite põlvkonnal. Kohaletulek annab võimaluse elada kaasa mõned hetked neist seitsmekümnest aastast koos inimestega, kes mäletavad meie riiki nii päris noorena kui ka hülisesmas ajas. Rääkida olnust, olevast ja tulevast.

Oktoobrikuus hakkavad Glehni lossis toimuma ka temaatilised teaduskonnaõhtud.

● Kehalise kasvatus kateedri juhatab sellest õppeaastast VELLO PALM.

parteikomitees

SEMINAR

16.–18. septembrini toimus TPI-s ühine seminar mittelineaarsete juhtimisprotsesside dünaamikast. Seminari põhikorraldaja oli Moskva juhtimisprobleemide instituut, meie vabariigist aga TA küberneetika instituut ja TPI. Viimase osa seisnes materiaalse külje eest vastutamises: anti ruumid ning tehnilised vahendid (projektorid, valgustabelid jms.).

Seminarist võttis osa üle 200 teadlast Nõukogudemaalt. Meie instituudi VI korpuse uued auditooriumid mahutasid lahedasti ära neli sektsiooni. Need olid

1. Mittelineaarsete süsteemide stabiilsus ja võnkumiste analüüs
2. Mittelineaarsete süsteemide analüüs
3. Mittelineaarsete süsteemide süntees
4. Mittelineaarsed * süsteemid erinevates protsessides (energeetikas, masinaehituses jm.).

Meilt oli ka kaks ettekannet. Automaatika kateedri juhataja Olav Aarna esines neljandas, laboratooriumi osakonnajuhataja Andres Kiitam koos assistent Eva Saksaga kolmandas sektsioonis.

TPI nõukogu

Instituudi õpetatud nõukogu otsusega 15. septembril istungist valiti uued juhatajad reale teaduslaboratooriumidele.

Digitalsüsteemide projekteerimise ja diagnostika laboratooriumi juhatab nüüdsest dotsent ANDRES KEEVALLIK; Signaaltööstuse laboratooriumi — dotsent OLEG KANGUR; Vee kvaliteedi laboratooriumi — keemiakandidaat REIN MARVET; Optoelektronika materjalide laboratooriumi — vanemteadur keemiakandidaat ENN MELLIKOV; Elektronmikroskoopia ja röntgenialüüsi laboratooriumi — dotsent AADU PAAT.

MIS ON EES?

KOMSOMOLIKOMITEE ON KOOSTANUD OMA TÖÖPLAANI NING SEE ON KINNITATUD TPI PARTEIKOMITEES.

ELKNU TPI komitee sekretär FELIKS MÄGUS, mida siis oodata alanud õppeaastal komsomolilt?

Esimesed töökuud kulgevad meil loomulikult Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 70. aastapäeva tähe all. Toimuvad temaatilised üritused ja teaduskonnaõhtud. Kujundame vastavad loosungid ja näitagitatsiooni. Nagu igal aastal, tuleb tänavugi ette valmistada ja läbi viia aruande-valimiskoosolekud.

Millised on peamised tegevussuunad?

Kuna sellest õppeaastast kaatsatakse tudengeid rohkem instituudi juhtimisse, tuleb meilgi sellega tegelda. Organiseerime instituudi nõukogu üliõpilasesinduse tööd, selgitame välja tudengite probleemid ning püüame need tuua instituudi nõukogu ja avalikkuse ette. Uurime ka tudengite-õppejõudude läbisaamist, püüame tutvuda õppetöö kvaliteediga. Nii ankeedi kui vestluste abil on plaanis selgitada õppetöö puudusi ning neid parandada.

Tegeleme ka ühiselamutega, omavalitsuse ja korra probleemidega seal. Meie töö selles vallas on majanõukogude tegevuse juhendamine. Ühikates korra tagamine on KORi pidev ülesanne.

Tänavu on suurem võimalus taotleda parimatele õppijatele ja aktiivsetele tudengitele rahalisi preemiaid. Püüame seda võimalust kasutada.

Milliseid üritusi on oodata?

SSORi aastapäevaüritustest

noorsooühingus

oli juba juttu. Muu on traditsioonilisem: rahvusvahelisele üliõpilaspäevale pühendatud üritustesari üliõpilaspäevade näol, RSP, vastlashow, teklitõhtud.

Milliseks kujuneb alanud aastal koostöö teiste maade kõrgkoolidega?

Jätub koostöö nii Nõukogude Liidu kui sotsialismimaade kõrgkoolidega, samuti Helsingi Tehnikaülikooliga. Võimalusel püüame koostööd ning sõprusidemeid välismaa tudengitega laiendada. Võtame vastu kõikvõimalikke välismaa tudengi-delegatsioone, tutvustame neile meie instituuti ja üliõpilaselu.

Jätub ka EÜE välisvahetus: otsime uusi lepingupartnereid ning püüame lepingutingimused võimalikult hästi läbi mõelda.

On ju rida aktiviste instituuti lõpetamas või lõpetanud. Kuidas mõtlete saada uusi?

Siin lähevad edasi samuti traditsioonilised vormid. Organiseerime nii üleinstituudilisi kui teaduskonna aktiivlaagreid ning I kursuse aktiivi seminare. Jätub ka EÜE kaadri väljaõpetamine.

Niisiis, uutmisülesanded on teada, uued suunad olemas. Mis muud kui tööle!

Kirja pani LIH SAMMLER

● Kuidas sakslased siia said? Hamburgi osakonnal on pikaajalised suhted Leningradi noorsoo-organisatsioonide komiteega. Leningradi noorte pakutavasse programmi olid lülitatud ka Riia ja Tallinn. Siin olid nad eelmise esmaspäeva õhtul kella nelja ja kaheksa vahel.

● Mida neile Tallinnas ja instituudis näitasite?

Meie näitasime ainult instituuti, linnaekskursiooni organiseerisid saatjad. Külalistele toimus vastuvõtt nõukogu saalis, tutvustasime neile instituudi elu ja maja. Gruppi kuulusid tudengite kõrval ka muude noorsoo-organisatsioonide esindajad, sellepärast ei olnud kohtumine instituudis eriti põhjalik.

● Kes siis grupi moodustasid?

Võiks öelda, et üldse noorsoo ja noortetöoga tegelevad inimesed. Oli noorteuhte, sotsioloogid, ent oli ka reatudengeid.

● Kuidas elavad SLV tudengid?

Igatahes teisiti kui meil. Neil on teistsugune kõrgkoolisüsteem, sarnane enamusele läänemaailmast. See annab neile võimaluse olla n.ö. igavene tudeng — õppimise aeg pole piiratud. Igavesi tudengeid ongi üsna palju, sest tööd on raske leida ning see aeg püütakse ülikooli arvel võimalikult kaugele edasi lükata.

● Millised on kõrgkoolide noorteorganisatsioonid SLV-s?

Kuna seal maal on erinevaid parteisid, kuhu tudeng võib kuuluda, on ka kõrgkoolis erinevate parteide sektsioonid. Nende esindajatest moodustatakse kõrgkooli noorsoo-organisatsioonide komitee ehk üliõpilaskomitee, mille lühendatud nimetus on ASTA.

● Mida kujutab endast Landesjugendring?

See on SLV üks massilisemaid noorsoo-organisatsioone, mis ühendab spordiliste, poliitiliste jpm. Üldse on Saksamaa Liitvabariigi noorsooühingute pilt kirevam kui meil, ühinetakse paljudel erinevatel alustel. Ühe ühenduse, kaasa arvatud Landesjugendringi, algorganisatsioonid on igas liidumaas.

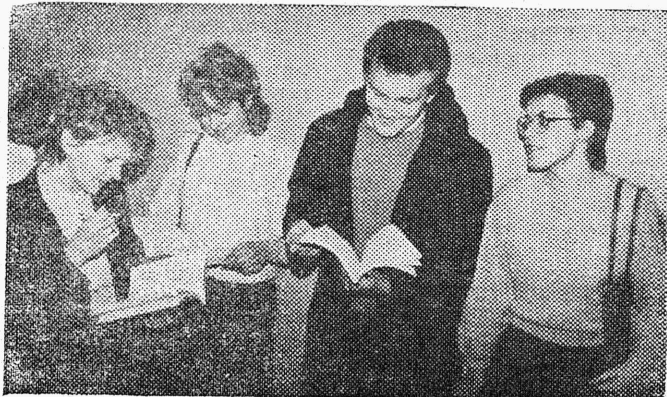
● Mis huvitas külalisi meie juures?

Väga palju. Komsomol, ametiühingu osa üliõpilaste elus, õppesüsteem meie kõrgkoolides, omavalitsus. Viimane huvitas neid praktilisest küljest — kuidas ja mis meetoditel kasutavad meie üliõpilased oma laiendatud õigusi. Kuna Saksamaa LV-s on küllalt levinud naisliikumine ja -ühingud, samuti naisõiguslus, oli juttu ka naiste olukorrast meie kõrgkoolides.

Püüdsime ametiühingu esimehe Ants Koeli, Urmo Vallneri ja Raul Tõnistega vastata kõikidele küsimustele võimalikult põhjalikult ning ka ise Saksamaa noorte elust võimalikult palju teada saada, et nii neil kui meil oleks võrdlusvõimalus ning kohtumine annaks maksimaalselt kasu.

STIPP?

Üsna hiljuti kinnitati uus stipendiumi maksmise kord. Kindlasti huvitab see ka meie instituudi üliõpilasi. Avaldame lühendatult 2. septembril «Izvestijas» avaldatud artikli, kus lehelugejate küsimustele vastab õiguteaduste kandidaat sm. M. Polupanov. Artiklit palusime täiendada kõrg- ja keskkariduse ministereiumi osakonnajuhatajal Bernhard Hiirel Eesti NSV ja meie instituudi raamatupidamisel TPI seisukohalt. (Vt. lk. 2).

Jälle külalised

Meie instituudiga on seis praegu ilmselt nii, et uudis pole mitte see, kui külalisi käis, vaid see, kui neid ei käinud.

Möödunud nädalal olid TPIs külas Saksamaa Liitvabariigi noored. ELKNU TPI komitee võttis vastu SLV noorsoo-organisatsiooni Landesjugendring Hamburgi osakonna 25 esindajat. Oma küsimustele sai TP toimetuse vastused asesekretäri Katrin Hanko abiga.

KÕIK EI MAHU MARJAMAALE...

Igal sügisel täieneb üliõpilaskond uute esmakursustest. Kes nad on? Milliseks kujuneb nende käekäik kõrgkoolis? Räägitakse ju pidevalt olulistest erinevustest õppetöö korralduses keskkaridussüsteemis ja kõrgkoolis. Erinevad on ainete esitamise ti-

hedus, kontrolli sagedus, iseseisva töö maht jms. Koolis suheldi aineõpetajatega valdavalt kolme või enama õppeaasta jooksul, õpiti üksikeid tundma. Kõrgkoolis on kõik immatrikuleeritud õppejõule esialgu vaid «puhtad lehed», mis tuleb ajapikku täis kirjutada.

na. Vastavalt koordinaatide x ja y toodud väärtuste paaridele saame üheksa üliõpilasgruppi, nagu on näidatud joonisel 1.

Grupid 1, 2, 3 ja 4 moodustavad õppetöö seisukohalt kriitilise kontingendi. See tähendab, et kui need noored inimesed kardinaalselt oma tööharjumusi ei muuda (grupid 1, 4) ja samas ka õppejõud ei arvesta iseseisva töö organiseerimisel üliõpilaste tegelike võimeid (grupid 2, 3), tuleb neil varem või hiljem instituudis õppimisest loobuda. Nad on oma võimalusi kõrgkoolis (vähemalt tehnilises kõrgkoolis) õppimiseks üle hinnanud. Nii see on, sest 75% kõigist eksmatrikuleeritustest ja 85% esimesel kursusel nõrga õppeedukuse tõttu eksmatrikuleeritustest on kuulunud kriitilisse kontingenti.

Praegu oleme kahjuks fakti ees, et 50% meie instituudi esimesele kursusele immatrikuleeritustest kuulub kriitilisse kontingenti. Küllap kajastub selles ühelt poolt asjaolu, et insenerikute prestiiž on seni olnud ainult inseneride endi ja nende koolitajate mureks. Teiselt poolt ei jäta mõju avaldamata keskkariduse ebaeksperimentid: mammutkoolid, kabineti-

jooksu süsteem, ülepaistatud programmid, rasked õpikud, ainete diferentseerimatus jms.

Kuidas kajastab prognoos erinevusi õppetöö korraldamises kes- ja kõrgkoolides? Kuuendas grupis on heade eeldustega püüdlid õpilased. Koolis on nende püüdlusi hinnatud, inimlikult natuke ka üle hinnatud, sest õpetaja tunneb nende kohusetundlikkust ja püüdlusi. Kõrgkoolis on see taht üliõpilaste õpetegevuses õppejõu eest varjatud, hinnatud paratamatult langevad. Väljakujunenud enesehinnang osutub kõrgemaks õppejõude hinnangutest. Kaasneb ehmatus: «Mis minuga on juhtunud? Alati

olen...». Tekib pingeseisund.

Selle eest ei ole kaitstud ka üheksandasse gruppi kuulujad, kui neid satub ühte õpperühma palju. Olnud koolis õpilastest parim, tekib tal sellises õpperühmas mulje, et kõik on temaga samal tasemel ehk isegi paremad. Mittevõimlemise korral viib see mõttele, et tema tase on langenud või oli see koolis üle hinnatud.

Kummalgi juhul ei ole ehmuks põhjust, sest tasemele ei ole midagi juhtunud. Tegelikult on muutunud hindamise taust.

Kui õppejõul on kasutada edukuse prognoosid, saab talle selgemaks, mida kujutab üks või teine õppetööle asunud õpperühm või voor. Saab selgemaks, kuidas tuleb õppetööd korraldada just selles ja just selliste eeldustega rühmas. Siis hakkab õpperühma portree kujunema juba esimese kursuse esimesest õppepäevast alates. Üliõpilane peab aga kindlalt meelde jätma, et kõrgkoolis vastutab õppetöö tulemuste eest tema ise. Seetõttu tuleb enese analüüsi kaudu saada ka enda jaoks vastused küsimustele MI-DA?, MILLAL?, KUIDAS?, et marjamaa ei jääks haljasalaks, millest korra kooletult üle nurga on jalutatud.

ANTS LÖHMUS

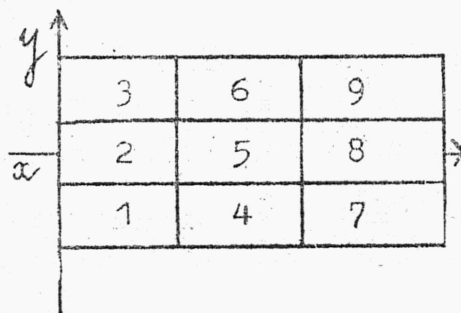
Et õppetööd diferentseerida ja individualiseerida, tuleb õppejõul leida vastused küsimustele: MIDAS?, KELLELE?, MILLAL?, KUIDAS? õpetada. Sellest nelikust sisaldab aigsest kõige rohkem määramatust paar KELLELE?, KUIDAS? Üliõpilase «avastamine» õppejõu poolt võtab aega, sest esimesed kontrollitööd toimuvad umbes kuu-poolteise möödudes õppetöö algusest. Alles siis saavad üliõpilased õppejõu silmis oma näo. Enne tuleb üliõpilastel täita mitmesuguseid individuaalseid ülesandeid. Aga kui need osutuvad liiga raskeiks? Ei saa ju kedagi kohustada rohkemaks kui ta suudab. Kui jääb saamata õigeaegne abi (ainealane või moraalne), õppejõu poolt? Samas peab muutuma üliõpilase isiklik vastutus õppetöö tulemuste eest. Eriti nüüd, kus järsult suureneb iseseisva töö osakaal, peab ta endale aru andma, mida ta suudab ja kuidas peab ta töötama.

Kas on võimalik juba õppeaasta algul öelda, mida kujutab endast üks või teine õpperühm ettevalmistustaseme ja õpiharjumuste seisukohalt?

Kujutage, et üliõpilased on laiali paigutatud tasandile vastavalt õpieedusele ja töökuse ast-

mele. Selline võimalus on täiesti olemas. Meie instituudis kasutatakse õppetööga tegelemise edukuse prognoosimist keskkariduse hinnate ja mõnede võimekustestide tulemuste alusel. Testidest on välja selekteeritud need, mis hindavad loogilise mõlemise võimet ja arvutamisoskust. Viimasele tahaks eraldi tähelepanu juhtida, sest arvutiõpetuse laiendamise ja igat liiki arvutite kättesaadavusega on inimestes hakanud maad võtma arvamus, et arvutamisoskus muutub ülearuks. Nii see ei ole! Eriti peavad oskama opereerida arvudega ehk omama piisaval määral numbrilisi võimeid tulevased insenerid, raamatupidajad ja teised, kes pidevalt tegelevad arvandmetega, tabelitega, arvutulemuste võrdlemisega, ühikute teisendamisega jms.

Et tasandile paigutamine toimub koordinaatide abil, siis tutvustame neid. Abstsiss x väljendab ettevalmistustaset: kesine, hea, väga hea; ordinaat y väljendab tööharjumusi: töötamine alla võimete, töötamine vastavalt võimetele, eriti püüdlid ja sihikindel töötamine. Paiknemise järgi prognoositasandil võib ette öelda semestri töö edukuse, mis väljendub sessiooni eksamihinnate summa-

Joonis 1.

STIPP?

(algus lk. 1.)

● Kellel konkreetselt stipendium suureneb, kui suur see saab olema ja kellele võimaldatakse soodustusi?

Stipendiumid tõusid 1. septembrist 1987. Kõigepealt puudutab see neid, kel on ainult väga head hinded. Neil kasvab stipp 50%. Neljadele ja viitele õppijad hakkavad saama 25%st lisa.

Eriti eduka õppe- ja teadustöö eest on ette nähtud kõrgkooli nõukogu personaalstipendium suuruses 90 rubla.

— Lenini- ja Marxi-nimelised stipendiumid suurenesid 130 rublani. NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsusega määratud mitmete väljapaistvate isikute nimeliste stipendiumide ülemääraks saab 110 rubla. Liidu-vabariikide ministrite nõukogude poolt määratud analoogsed stipendiumimäärad on 100 rubla.

ÜLGNU Keskkomitee rahadest tuleb 100 rubla suurune Leninliku Komisjoni nimeline stipendium. Sama palju hakkavad saama Nõukogude Liidu ja sotsialistliku töö kangelased,

Juba selle aasta 1. aprillist suurendati 80 rublani stippi, mida makstakse orbudele ja ülalpidamiseta jäänutele.

● Kui suurt stipendiumi hakatakse maksta aspirantidele ja kas hakkavad kõrgemat stippi saama ka teaduslike uurimisinstituutide aspirandid?

1. septembrist 1987 kehtivad järgmised määrad:

— kõrgkooli lõpetanutele ja vähem kui 3-aastase praktilise töö staažiga: esimesel aastal 110, edaspidi 120 rubla.

— aspirantidele, kellel on praktilise töö staaži enam kui kolm aastat: esimesel õppeaastal 130, teisel 140, kolmandal 150 rubla. Isikud, kes on enne aspirantuuri teeninud vähemalt 150 rubla kuus, saavad kogu aspirantuuri ajaks stipendiumi 150 rubla.

Kuni 180 rublani on tõusnud Lenini- ja Marxi-nimelised stipendiumid aspirantidele.

● On kuulda, et kehtestatakse uus kord stipi määramisel. Milles see seisneb? Uus kord on selline. Esiteks

hakkavad stippi määrama kõrgkoolide juhid. Teiseks saavad igal juhul stippi neljadele-viitele õppijad (ja nagu enne juba öeldud — kõrgendatud stippi). Kolmandaks: neile, kes said sessil rahuldavaid hindeid, antakse stipp ennekõike ühiskondlike organisatsioonide ja õpperühma soovitusel.

Uut moodi koostatakse ka stipikomisjonid: nüüdsest peab seal olema üle 50% tudengeid.

● Kas need, kes tegid sessi ainult kolmele, saavad üldse stippi?

Keskpärased hinded üliõpilast muidugi ei kaunista. Kuid stipp ei ole ainult hinnang õpetööle, vaid ka raha, mille abil inimene haridust omandab. Nii on 13. viisaastakul plaanis maksta stipendiumi kõigile edasijõudvatele üliõpilastele.

Praegu on aga rida tudengeid, kellele makstakse stippi ka kolmele. Need on:

— orvud ja ülalpidamiseta jäänud

— I ja II grupi invaliidid — sõjainvaliidide ja I ning II grupi invaliidide lapsed — demobiliseeritud sõjaväelaste mõned kategooriad.

● Tudeng-omal on edukalt õppida märksa raskem kui teistel. Kas on ka neil mingeid soodustusi loota?

1. septembrist 1987 makstakse kõigile tudengitele, kellel on lapsed, stippi ühel tingimusel — sessi peavad nad sooritama vähemalt rahuldavalt. Stippi makstakse üliõpilastele ka dekreetpühkuse ajal, isegi sel juhul, kui nad enne stippi ei saanud.

Tudengirühmadele on antud õigus esitada stipi saamiseks isikuid, kellel on rahuldavad hinded, kui stipivajadus on seotud kas oodatava (nii võib stipile saada ka enne dekreetpühkust) või olemasoleva lapsega.

● Kuuldavasti võib kõrgkoolis moodustada materiaalse abi fondi, mis oleks 5% stipifondist. Miks tudengid sellest midagi ei tea?

5% stipifondist võib rektor kooskõlas ühiskondlike organisatsioonidega kulutada rahaliseks abiks ja preemiateks. Sellest neli protsenti on ette nähtud üliõpilaste rühmade ettepanekul stipide ja stipilise maksimiseks ning üks protsent abi osutamiseks seda vajavatele tudengitele administratsiooni ettepanekul kooskõlas üliõpilaste ametiühingu ja komsomolomiteega.

Meie vabariigi kõrgema- ja keskkariduse ministri üles Bernard Mii- re telefonitsi:

15. juulil vastuvõetud uus instruksioon stipendiumide maksimise kohta kehtib muudatusteta ka meil. Vabariiklikud nimelised stipendiumid määrab vabariik ise, see pole määruses konkreetselt ette nähtud. Kuid Eesti NSV Ministrite nõukogu võib üliõpilasi toetada ühekordsete väljamaksetega. Kaks korda aastas maksame stipendiumi ulatuses toetust vennisvabariikides õppijatele, samuti kaks korda aastas tudengiperedele. Võib esineda erinevusi kõrgkooliti.

Instituudi raamatupidamisest palusime lisaandmeid selle kohta, kuidas täpselt kehtib uus stipisäämise kord meie instituudis.

Uute instruksioonide kehtestamisega TPIs üliõpilaste põhistipendiumimäär ei muutunud. I–IV kursuse põhistipendium on 40 rubla, V kursusel (nelja-aastase õpiajaga erialadel IV kursusel) 45 rubla kuus. Määrus kehtib ka stipendium 10 rubla võrra kõrgem.

Uute tingimuste järgi võetakse üliõpilastele stipendiumi määramisel arvesse õppeedukust ning asutuste poolt suunatud tööstaaži enne õppima asumist. Tänavu 1. septembrist alates määrati üliõpilastele, kes sooritasid kevadise sessi ainult

väga headele hinnetele, 50 protsenti kõrgem stipendium. Väga headele ja headele õppijatele määrati 25% võrra kõrgem stipendium.

Asutuste ja ettevõtete suunatud stipendiumidele, kellel oli enne õppima asumist kolme kuni viie aastane tööstaaž, määrati 30 protsenti kõrgem stipendium, pikema staažiga õppima tulnud hakkavad saama 50% võrra kõrgendatud stipendiumit. Lisaks sellele makstakse suunatud stipendiumidele täiendavalt sessioonitulemuste eest vastavalt üliõpilastele määrusele, s. t. 50 või 25 protsenti lisa. Stipendiaatide õpitasu piirmäär on 100 rubla.

— Stipendiume määrab endiselt teaduskonna stipikomisjon. Uue suurusega stippi hakatakse arvestama sessioonile järgneva kuu esimesest päevast.

Stipendiumifond on instituudile kehtestatud arvestusega, et stippi saab 74 protsenti päevase osakonna üliõpilastest. Kõik väljamaksed saavad toimuda ainult kinnitatud stipifondi piirides.

Kolmelised saavad meilgi stippi vastavalt üliõpilastele määrusele. Eriti defitsiitsetest erialadest õpetatakse TPIs mäetööstust, seal saavad kolmelised stippi. Stipendiumi maksame ka tudengiperedele hoolimata sellest, kas nende sessitulemuste seas oli rahuldavaid hindeid või mitte.

Kolmelistele, kes ei käi üliõpilastele määruses antud nimistusse, makstakse stipendiumi sel juhul, kui seda võimaldab teaduskonnale kinnitatud stipifond.

Rektoril koos ametiühingu ja komsomolomiteega lubatakse vastavalt uuele instruksioonile kasutada kuni 5 protsenti instituudi stipifondist üliõpilastele materiaalse abi andmiseks ning ergutamiseks. 1 protsenti fondist jagab administratsioon koos ametiühingu ja komsomolomiteega, 4 protsenti jaotavad üliõpilased ja ühiskondlikud organisatsioonid. Sama jaotus kehtib ka TPIs.

HEAD MASINAEHITAJATE PÄEVA!

TOOTMISKOONDISE «SALVO»
PEAINSENERI BORIS KIRT
(lõpetas TPI 1967)

1. Mehaanikainsener peab olema kursis ja täielikult valdama metallide töötlemise tehnoloogilist protsessi programmujuhtimise tööpinkidel, olema võimeline käsitlema masinprojekteerimise seadmeid ja oskama töötada süsteemis «CAD—CAM».

2. Koostööd hindan rahuldavaks. Koostöö arengut on võimalik täiustada ettevõtte poolt valitud uute arengusuundade juurutamise kaasajamisega: uued materjalid, uued tehnoloogilised protsessid, arvuti kaasamine tootmisprotsesside juhtimisse jne.

3. Kogu tudengipõlv oli üks ilus periood elus.

4. Inseneri prestiiž ei vasta tema kohale ühiskonnas. Inseneri maine on madalseisus tänu nende «massilisele produtsioneerimisele», kogu kooliõpetuse väärale ülesehitusele, töö järgi jaotamise põhiprintsiipide ignoreerimisele palgakorralduses ja paljude teiste sotsiaalset laadi faktorite mõjule, mida siiani pole arvestatud.

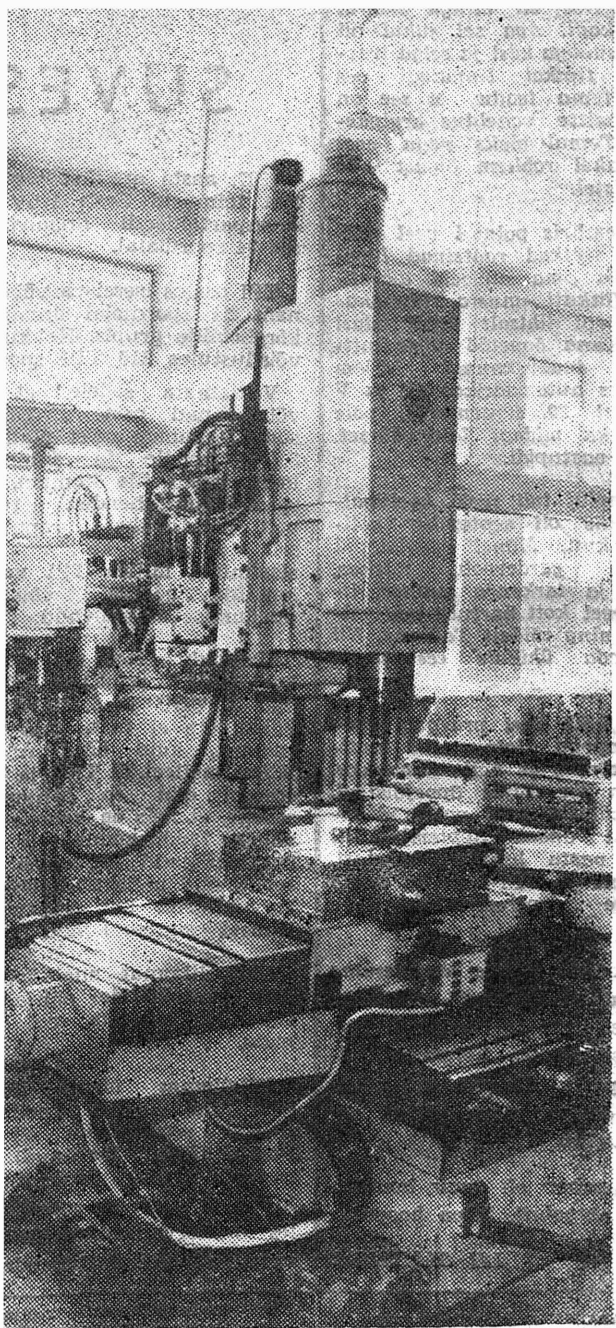
TEHASE «ILMARINE»
DIREKTOR
TOOMAS TALVING
(lõpetas TPI 1967)

1. Ootame aktiivset, algatusvõimelist, iseseisvat, loogilist mõtlemisega oma eriala patriooti, kellel jätkub jõudu tema ette püstitatud ülesannete lahendamiseks ja eesmärkide täitmiseks.

2. Koostöö TPIga on asjalik ja vastastikku kasulik. Meil on praegu instituudiga tihedad sidemed, kaasaja nõuetele vastavalt laiendame neid veelgi. Vormistamisel on leping TPIga esialgseks koostööks kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide ettevalmistamiseks ja väljaõpetamiseks. TPI abiga loome tehase juurde insenerikeskust. Selle kaudu tahame tulevikus lahendada tudengite praktika, kursuse- ja diplomitööde tegemise. Tehases valmistatava uue tehnika abiga saame ühiseid rakendada TPI teadlaste potentsiaali ja uusi tehnikasaavutusi meie mõlema huvides.

3. Meeldiv mälestus on nendest aastatest, kui laulsin TPI meeskooris. Praegu olen TPI akadeemilise meeskoori vilistlane.

4. Leian, et inseneri prestiiž on tänapäeval hirmus madalale viidud. Seda tuleb tõsta kõikide võimalike vahenditega, sest insener on ikkagi majanduse alustugi, uue tehnika looja ning tehnilise progressi läbiviija. Insenerist sõltub meie ühiskonna areng edaspidi.

Alates 1940. aastast on TPI lõpetanud ligikaudu 3000 masinaehitusinseneri. Nende kolme tuhande töö määrab suure osas meie vabariigi tööstuse näo, tema edusammud ja probleemid. On välja kujunenud nii, et oma kõrgharidusega kaadri probleemide lahendamist ootab tööstus TPI-lt, kaadri ettevalmistamisel loodab TPI aga tööstuse abile. Nii loodavad TPI mehaanikud meie ettevõtete abiga lahendada oma õppetöö materiaal-tehnilise baasi kaasajastamise küsimusi ja perestroika tulemusena tõsta tunduvalt mehaanikainseneri töö prestiiži, et saada üle teaduskonna komplekteerimise madalseisust. On selge, et neid probleeme saab lahendada ainult üheskoos, selgätamaks, mida arvavad erinevatel aegadel MM erialal TPI lõpetanud tootmis- ja teadusjuhid oma erialast ja koostööst TPI-ga. Nii sai viiele neist esitatud järgmised küsimused:

1. Millist noort mehaanikainseneri ootab ettevõtte?
 2. Kuidas hindate koostööd TPI-ga?
 3. Mis on kõige enam meelde jäänud TPI-st?
 4. Mida arvate inseneri prestiižist?
- Vastused avaldamegi masinaehitajate päeva puhul.

tehasele vajalikke mehhanisme ja seadmeid. Tööpuudust karta ei tuleks.

3. TPI ajast meenub mulle palju arvestusi ning vaat et veel rohkem eksameid ning toredaid õppejõude, kes meile viie aasta jooksul andsid palju inseneritarkusi.

4. Inseneri prestiiž on kahjuks madal, eriti mehaanikainseneri oma. Millegipärast loetakse primaarseks neid, kes vahetult toodavad, neile on määratud suuremad majanduslikud ja sotsiaalsed hüved. Kuid ka insenerile on vajalikud materiaalsed ja moraalsed stiimulid, et õppida ja kvaliteetselt tööd teha ning püüda maailma tasemele järele jõuda ning seal püsida.

TOOTMISKOONDISE
«TALLEKS» PEADIREKTOR
PAUL TREIER
(lõpetas TPI 1958)

1. Tööstusettevõtte, haldusorgan ja kõik rahvamajanduse harud ootavad ikka sajandite jooksul kujunenud nõuetele vastavat noort. See on terve, algatusvõimeline, oma lähedasi ja ennast austav, erudeeritud, erialalt kõrget ettevalmistust omav ja tõeliselt töökas insener.

2. Hindan koostööd heaks, kuid mitte küllaldaseks. Perspektiivis näen TPI õppejõudude ja üliõpilaste koostöö märgatavat kasvu, mis baseerub mõlemapoolsele efektiivsele ja kõrgele moraalsel tööalasel rahuldusel. Arvan, et üleminek intensiivtootmise ajastule nõuab ettevõtte olulist initsiatiivi kasvu antud küsimuses, võimaldab rakendada finants- ja muud majanduslikke hoobasid alates üliõpilaste kandidaatide valikust ning lõpetades võrdsete partnerite vahelise koostööprojekti realiseerimisega, mille lähiaastate lõppeesmärgiks võiks lugeda maailmatasemele vastava toodangu väljatootamist, kaasaegse tootmiskeskonna loomist ja vajaliku tahte ja kvalifikatsiooniga töötajaskonna kujundamist.

3. Kõige enam on jäänud mällu MM-58 tudengid oma mõtte ja maailma kujutusega ning äärmiselt heatahtliku suhtumisega oma rühmakaaslastesse, kursusekaaslastesse ja õppejõududesse. Teadmiste ja oskuste hulk, mida sai omandatud ja mida iga hetk võib tarvis minna. Aastatel 1953.—58 kogu õppe- ja teadustöö personal.

4. Vaatamata masinaehituse prestiiži tõstmise üleskutsetele reaalseid tulemusi praktiliselt veel ei ole. Seega järeldus võiks olla selline, et tühipaljast kuulutamisest jääb väheks ja prestiiži tõstmine kahtlemata on lahendatav, kui ühiskond oma üldiste seisukohtade piirides märgatavalt jaotab ringi materiaalsed ja moraalsed hüved ning suunab need masinaehituse kui paljude tööstusharude aluse kiirele moderniseerimisele.

EESTI NSV TEADUSTE
AKADEEMIA KORRESPONDENTLIIGE
AKADEEMIK ENN TÕUGU
(lõpetas TPI 1958)

1. Tahan näha TPI lõpetajat kõigepealt insenerina ja peale selle alles mingi konkreetse ala spetsialistina. Arvan, et varsti saab panna spetsialisti teadmised arvutisse ekspertsüsteemi näol. See aga ei kaota vajadust neid teadmisi kasutava inseneri järele.

2. Küberneetika Instituudil, kus ma töötan, on head sidemed TPI-ga eelkõige tänu küberneetika baaskateedrile, mis tegutseb meie instituudi juures. Meie töörühmal on peale selle tihe teaduslik koostöö masinaehitajatega, mille tulemusena on juba valminud hulgaliselt tarkvara masinaehitusliku projekteerimise automatiseerimiseks personaalarvutitel.

3. Kõige rohkem on mees esimene tund töökojas, kui mul tuli peaaegu esimesel ülikoolipäeval freesida mingit rauatükki väga vanal ja loksulval tööpingil. Kuna ma polnud varem metallilõikepinkidega kokku puutunud, siis oli hirm vana masina ees. Hiljem hakkasid töökojad ja tehasepraktika meeldima. Enamik meie rühma üliõpilasi töötas viimastel kursustel juba tehastes konstruktorite ja tehnoloogidena. Saime küllalt hea praktika ja kuigi hiljem muutsin oma eriala, on seniajani kasu tehases töötatud ajast, sest pole kartust rakendusülesannete ja tootmisega seotud ülesannete ees.

4. Insener peab ise võitma prestiiži. Selleks peab kõigepealt ennast ise austama ja tegutsema iseseisvalt ning vastutustundlikult. Ettevõtlikul inseneril leidub selleks alati võimalusi. Kahjuks võimaldavad paljud ametikohad inseneril kasutada sellist tegutsemisjoont, mis ei nõua vastutust ega iseseisvust.

TALLINNA MASINATEHASE
PEAINSENERI ASETÄITJA
HUBERT TAMMIK
(lõpetas TPI 1975)

1. Peamine on see, et noor spetsialist tunneks huvi oma eriala vastu. Lähiminekust on ju teada, et suur osa MM eriala tudengeid sattus mehaanikateaduskonda olude sunnil, sest ei saanud (näiteks automaatikasse) sisse.

Kui aga noor inimene on kindel valitud erialas, peaks ta endale sihiks seadma põhjaliku erialase ettevalmistuse. Peale erialateadmiste peaks tal olema ka üldisi majandusteadmisi ja suhtlemisoskust.

Erialane spetsialiseerumine näeks ideaalis välja nii, et 50 protsenti lõpetanute peaksid olema tehnoloogiainsenerid ning 50 protsenti konstruktorid. Konstruktoritest võiks omakorda 60 protsenti olla mehhaniseerimise ja automatiseerimise abinõude kallakuga ning 40 protsenti põhikohaga konstruktorid.

2. Instituudi ja tehase koostööga võib rahule jääda. Juba pikemat aega on meil masinaehitustehnoloogia kateedriga leping, millest kasu saavad mõlemad pooled. Tehas saab abi oma kitsaskohtade lahendamisel, kateeder aga anda tudengitele teoreetilisi ja praktilisi töid, mis kasulikud eriala kindistamisel.

Tähtis on seegi, et TPI tunneb huvi oma lõpetanute vastu, kes töötavad tehases.

Kiiremini peaks toimima spetsialistide koolitamise uus kord: kõrgkool annab ettevõttele spetsialistid, ettevõtte aga toetab instituuti materiaalset. Tulevikus võiks kaaluda järgmist koostöövormi: luua vanemate kursuste üliõpilastest konstrueerimisbürood, kus nad õppejõudude juhendamisel täidaksid tehase tellimusi, projekteerides konkreetseid, antud

kuupilk

September...

Oli suve lõpu päev, suve lõpu nädal, suve lõpu kuu. Täna lõppes suvi nii, et kured olid juba lamud ja haned läksid. Päike tõusis 8.03 ning ilm oli sompus. Öhtuni vähemalt. Suve lõpupäeva hommik oli sügisel kerge, täna suve esimese öökuulma järgne. Ja Zeinin lubas sügise alguse puhtuks vananaistesuve.

Sügis algas 23. septembril. Päris sügis, sest punasekirjuid vahtralehti sai juba kimpu korjata ning audikates olid hommikuste loengute ajal tuled. Ja akna taga hämarus.

Audikates oli veel vähe rahvast. Kes pole seal, on põllul tööl. Loodusõnnetuseks kuulutatud suve-sügist tuleb ja minugi moel parandada!

Poolt tööaega ei saanud ei TPI kombainerid augustis ega kartuliõitjad septembris päris eesmärgipäraselt ära kasutada — ei olnud vilja, mida lõigata, ega kartulit, mida võtta. Sügiseks ehk said kõik kolhoosnikud kade kartuliseks. Ja selja vihmast märjaks.

Ometi on põllu-aeg oluline. Pannakse paika esialgsed suhted, ka pandid ja paarid. Tekib esialgne pilt uutest kaastest. Ja kuigi aeg teeb oma korrektiivid, iga kursus muudab suhteid ja suhtumisi ning päris «see, mis ta on» selgub alles pooleks õpiajaks — siiski jääb kolhoos kauniks mälestuseks, mis jookseb ja jälitab meid läbi ülikooliaja.

Mõni laupäev kulus kartuli võtaks ka kodus või vanaema juures. See oli mingil määral eksootikaga. Aga sel juhul oli kolhoositöoga käsi ja selga treeninud tipikal linnatädi ees: tema teadis, et see on töö, mitte vaheldus argipäevale. Temal oleks nagu seal vao vahel rohkem õigust olla kui teistel.

Septembris polnud veel mitmekülgset tipikal raatsinud lõpetada ka oma suviseid töösuheteid. Jätkati «musta rühman» EÜEt või lihtsalt käidi edasi tööl. Kuna õppetöö algas mitmelgi teaduskonnal hiljem (näiteks automaatikas IV ja V kursusel 29. septembril), pole selles ka midagi laiduväärset. Pigem vastupidi.

Aegapidi tuli siiski kooligaatus. Siis oli september kolimiste kuu. Mõnel nädalalõpul pressiti garderob, tekkas, makk ja tarkvara autosse, lisaks veel kott kartulit pagasnikusse ning sõideti Tallinna. Nii oli seda ühikate ees sageli näha.

Elu käib veel praegugi poole tempoga. Valgustatud audikate kõrvale on halle aknaauke. Vähem on majas õppejõudegi. Aga külalised käib vaata et talvisest enam. Septembrikuul võeti vastu hiinlasi, sakslasi, soomlasi jt. TPI-kool on lahke kõikide perestroikahuviliste vastu.

Ja ometi — see uuendamine alles algab. Tudengid said kätte oma esimese suurendatud stipi, esimese sammu kõrgkooli uutmise poole. Ka see asi võtab alles hoogu, nagu üldse elu TPI-majas.

September oli suur hoovõtt. Hüva oktoobrit, hüva hoogu!

LII SAMMLER

19. kuni 21. septembrini viibis Tallinnas Tampere Tehnikaülikooli töötajatest koosnev turismigrupp. Grupi juhiks oli ülikooli prorektor professor Ilkka Lapinleimu, teistega koos oli ka endine rektor professor Osmo Hassi. Külalised võttis vastu rektor Boris Tamm, seejärel tutvusid nad teaduskonadega vastavalt oma erialale. Professor I. Lapinleimu tundis huvi masinaehitustehnoloogiat kateedri tööstuse vastu, talle jagasid seletusi kateedrijuhatajad Rein Küttner ja Jüri Papstel.

SIDEMED SOOMEGA

Külaliste hulgas olid Tampere Tehnikaülikooli õppejõudude korvpallimeeskonnast «Higilijukad» mängijad, toimus sõpruskohtumine meie instituudi õppejõudude ja teenisõprade korvpalliklubiga «Kapa». Peale jäid võõrustajad 48:36.

Gruppi kuulus ka Tampere Tehnikaülikooli Üliõpilaste liidu esindaja Jukka Perälä, kes tutvustas oma ülikooli ja organisatsiooni.

Tampere Tehnikaülikool avati 1965. aastal Helsingi Tehnikaülikooli filiaalina. Õppida oli tookord võimalik kolmes teaduskonnas: mehaanika, tsiviilõhutamine ja elektrotehnika. 1969 moodustati arhitektuuri teaduskond. Täielik iseseisvus anti ülikoolile 1972. aastal. Praegu võetakse iga aastal vastu 477 üliõpilast, lõpetanute arv ulatub kolme tuhandeni,

naised moodustavad tudengitest vaid 10%. Diplomisaamiseks kulub tavaliselt 5–6 aastat.

Tampere Tehnikaülikooli Üliõpilaste liidu tegevus põhineb seadusel: kõik ülikooli astunud üliõpilased arvatakse automaatselt vastava üliõpilaste liidu liikmeks ning maksavad liikmemaksu. Üliõpilaste liit juhivad kaheks aastaks valitud esindajatekogu.

Üliõpilaste liit tegeleb kõigi tudengite ellu puutuvate küsimustega nagu õppimine, praktikad, töökoha leidmine, ter-

vishoid, kultuur, sport ja teised vaba aja veetmise võimalused. Viimasel ajal on Üliõpilaste liidu looma laiemaid suhteid omataoliste organisatsioonidega teistest tehnikakõrgkoolidest mujal maailmas. Huvitav on teada saada, kuidas elavad üliõpilased teistes riikides, milised on nende mured, rõõmud, saavutused, tutvuda uute maa- ja linnade vaatamisväärsustega. Enamus suhtlemisest toimub kirjavahetuse kaudu, vähemalt esialgu, hiljem juba delegatsioonide vahetades.

Üliõpilaste liiduga on suhted alles sõlmimisel, sportlikud kohtumised aga muutunud täiesti traditsioonilisteks. Mõlemad jätkuvad ja tugevnevad. Sõprus Tampere Tehnikaülikoolist näeme jällegi Tallinnas juba oktoobrikuus.

SUVESPORTIDIST

1987. aasta aprillist septembrini toimusid Eesti NSV XII suvespartakiaadi finaaloistlusted 34 spordialal.

TPI osales iseseisva võistkonnana 21 spordialal linnade ja kõrgkoolide grupis. Kokku käis võistlustules 216 TPI sportlast.

Vaatamata sellele, et TPI võistkonnad esinesid küllaltki südilt (enamus neist platseerus 3.–6. kohale ja auhinnalisi kohti saadi üle kümne), said spartakiaadijuhendist tulenevalt otsustavaks suurepunktillid alad nagu aerutamine ja sõudmine, milles TPI vastava kvalifikatsiooniga võistlejate puudumisel ei osalenud.

Üldkokkuvõttes sai TPI 11. koha 1601,6 punktiga. Eespool olid 3. TRÜ ja 6. TPedI. See kokkuvõte ei näita just erilist edukust, kuid häid tulemusi jätkus meilegi. Et TRÜ ja TPedI eespool olid, on põhjendatav sellega, et neis on kehalise kasvatus teaduskonnad ja enam mitmekülgeid sportlasi. Ent tublid olid meie pallipoisid: nii korvpallurid kui võrkpallurid jõudsid esimese kolme hulka.

Ulatuslikumat analüüsi saab teha protokollide põhjal, mis siiani on kahjuks veel laekumata.

Võistlemas oleme jõundnud käia juba ka sel kooliaastal: 18.–20. septembrini oli Riia Polütehnilise Instituudi 175. aastapäev ning juubeliürituste kavas oli suur osa spordil. Osales 8 kergejõustikuvõistkonnast, esindatud olid Baltimaade ning

Moldaavia sõpruskõrgkoolid. Nende seas saime III koha.

Ees seisavad uued võistlusted, tähtsaimaks töötavad kujunema 1988. aasta üleliidulised üliõpilaste spordimängud.

Korvpallisõpradel soovitame aga põialt hoida juba sel nädalavahetusel. 24.–26. septembrini mängib «Kalev» Leningra-

dis kõrgliiga võistluste avaetapil. Kaasa teevad ka TPIs õppivad Tiit Sökk ja Aleksei Poljakov.

TIIT TARVE

Fotol: Tiit Sökk

«NOORMEES, MIKS TE KATUSEL OLETE?»

Nii tahtsin hõigata nädala algul tööle tules. Aga vaevalt kolm noormeest teise ühika katusel ät hõikajat kuulnud oleksid. Luvad seljas, marssisid nad asjalikult seal pilve piiril ringi. Selgitust küsida jäi üle all luuga vehkivatelt poistelt.

«Ei tea küll, mis nad seal üleval teevad. Vist tõruvad katust. Või sättivad antennid kolmanda kanali peale ümber...»

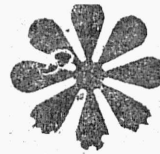
Aga miks üldsegi mitte auditooriumis, vaid eues? «Meie oleme need, kes kolhoosi ei läinud. Tervis, teadagi...»

Mittekolhoosnikute rebaseid on rakendatud korrastustöödel. Mehaanikateaduskonnas esmakursuslased need luudadege vehkijad olidki.

«Kolmandat korda pühime männiokkaid tee pealt ära. Aga me pole pidanud mitte ainult kojameheametit. Eelmisel nädalal korrastasime klubi.»

Maja sees nühivad tüdrukud seinu. Puhastavad nii koridore kui ruume. Ju on sellestki tööst kasu, kui päris tõsine õppimine ükskord peale hakkab.

EVA MIKKELSON

KES KUS MIS

90 RUBLA

Instituudi nõukogu istungil 15. septembril kinnitati nende seitsme üliõpilase nimed, kes käesolevast semestrist alates hakkavad saama personaalstipendiumi. Sellist parimat ai- netundjale antavat stipendiumi antakse välja esimest korda. Arvestatakse üldist õppeedu- kust, kuid kõige olulisemaks teguriks otsuse langetamisel jääb ikkagi inimese kompetentsus oma valitud erialal.

OTSUSTAB INIMENE

Seda pealkirja kannab näitus TPI Teadusliku Raamatukogu fuajees Mustamäel, mis on avatud 25. septembrist kuni 12. oktoobrini.

Oleme jõundnud ajajärku, mil teaduslik-tehniline progress on elu lahutamatuks osaks saanud. Keerukates juhtimisüsteemides ning tootmis- valdkondades usaldatakse üha rohkem vastutusrikkaid lõike robotitele ja automatiseeritud seadmetele. Kaasaegsed masinad töötavad seal ja selliselt, kus ja milleni inimene ise eal ei küüniks. Hoolimata sellest

POLAARJOONE TAHA!

TURISMIBAASIS «LAPLANDIA» organiseeritakse 1988. aastal üliõpilaste spordilaager. Elatakse turismituusiku alusel, ühe päeva hind orienteeruvalt 8 rubla (toitlustamiseks sellest 3.75).

Reis polaarjoone taha tutvustab turiste põhjamaa kauni karmi loodusega. Koola poolsaarel asuv linn Montsegorsk on üks kaunimaid ja haljastatumaid piirkonnas. See on ehitatud esimestel viisaastakutel ning kasvanud suureks tsentrumiks. Elades Montsegorskis, on turistidel võimalus sõita

saab üha enam selgeks, et loovat — otsustavat rolli mängib ja hakkab ka tulevikus mängima inimene. Ainult inimene on võimeline ühistöö teiste inimestega ja masinatega looma veelgi paremaid juhtimis- süsteeme, organiseerima toot- mist, ühiskonnas keerukas süs- teemis haldama majandust.

Nimelt neist juhtimõtetest olemegi lähtunud, koostades masinaajastul näituse «Otsustab inimene».

T. ALLIKMÄE

ekskursioonidele Imandra järvele ja teha jalgsimatku tund- rasse, kust avaneb kaunis vaa- de polaarjoonetagusele mägise- le-järvisele maastikule.

TPI ÜLIÕPILASTE AMETI- ÜHINGUKOMITEE LISAB:

Olenevalt soovijate arvust võib tasuda kuni 30 protsent. reisi maksumusest. Asjast hu- vitatutel pöörduda üliõpilaste ametiühingukomitee poole. Ps. Vahetused on juunist septem- brini, nii et pole vaja karta pi- medat polaarööd!

«TALLINNA POLÜTEHNİK»

«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»

Trükkkoda «Ühiselu», Tallinn, Pihl t. 40/42. Organ парткома, ректората, комитета комсомола и профкома Таллиннского отделения Трудового Красного Знамени политехнического института. «Таллинский политехник». Типография «Южиселу», Писка, 40/42. Toimetuse aadress: 200108, Tallinn, Kaitajate tee 5, TPI, 3. hoone, tuba 204. Tel. 537-261. Aadress redaktsion: 200108, Tallinn, Sõudlaste tee, 2, TPI, 3 korpus, kottmata 204, tel. 537-261.

Tell. nr. 3513 MB-07264

Vastutav toimetaja R. MIKENBERG